

Die Neigung zur Annahme einer konstanten, belichtungsunabhängigen Schlafzeit, wenn die Nächte kürzer werden, ist aber nicht scharf, sondern nur graduell von dem Verhalten des Rotkehlchens unterschieden, das zur Zeit der langen Winternächte früher erwacht resp. später schlafen geht als früher im Herbst resp. später im Frühling. Ganz dieselbe Erscheinung wurde bei mehreren Vögeln in Lappland festgestellt⁶⁾.

Die Lösung des Problems, warum gewisse Vogelarten überwiegend in der Nacht, andere in der hellen Tageszeit ziehen, dürfte zu einem wesentlichen Teil von der Klarlegung folgender Fragen abhängig sein: wie stark werden die Vögel von der Dunkelheit gehemmt? Und: wie stark befestigt ist ihr inneres Schlafbedürfnis? Beide sind mit den Mitteln der Aktivitätsregistrierung und Beleuchtungsabstufung in Angriff zu nehmen, aber die jetzige Lage stellt der Beschaffung und Fütterung der nötigen Versuchsvögel fast unüberwindliche Hindernisse entgegen.

Einar Lönnberg †

Marraskuun 12 p:nä 1942 kuoli Tukholmassa Ruotsin Luonnonhistoriallisen valtionmuseon selkärankaissosaston ent. johtaja, professori AXEL JOHAN EINAR LÖNNBERG lähes 77 vuotiaana.

Lönnbergistä on sanottu, että hän systemaattikkona, eläinmaantieteilijänä ja anatoomina hallitsi useampia eläinryhmiä kuin kukaan ruotsalainen zoologi Linnén jälkeen ja että hänen kirjallinen tuotantonsa todennäköisesti on laajempi kuin kenenkään muun läntisen naapurimaamme eläintieteilijän. Tultuaan v. 1904 Luonnonhistoriallisen valtionmuseon johtajaksi, mistä virasta v. 1933 täysin palvelleena erosi, hän kuitenkin yhä enemmän keskittyi selkärankaistutkimukseen. Ornitologina Lönnberg vuosikymmeniä on ollut näkyvimpiä ruotsalaisia nimiä, ja hänen toimintansa yksin tällä alalla on hämmästyttävän laaja ja monipuolinen.

Lintutieteen harrastajille on Lönnberg kotimaansa ulkopuolellakin ehkä parhaiten tunnettu käsikirjojen laatijana varsinaisen ornitologian („Sveriges ryggradsdjur“ 1914—15, „Svenska fåglar“ 1919) ja metsästyszoologian („Sveriges jagtbara djur“ 1923) alalla. Useimmat lintutieteelliset tutkielmansa hän julkaisi v. 1906 perustamassaan kansantajuistieteellisessä aikakauslehdessä „Fauna och Flora“. Kai-

⁶⁾ J. FRANZ, Ueber Ernährung und Tagesrhythmus einiger Vögel im arktischen Winter. *Journal f. Ornithologie* 91: 154—165 (1943).

kissa näissä, näköjään nopeasti ja vaivattomasti syntyneissä tutkielmissa, koskivatpa ne rotututkimusta, levinneisyyskysymyksiä, muuttoa tai muita ornitologian aloja, kuvastuu Lönnbergin syvällinen tietämys ja nopea eläytyminen tieteen uusimpiin saavutuksiin. Pääosa ruotsalaista muuttolintujen rengastustyötä on suoritettu Lönnbergin johdolla ja hän on myös laatinut ansiokkaan katsauksen ruotsalaisen rengastutkimuksen tuloksiin („Svenska fåglars flyttning“ 1935). Painava on edelleen Lönnbergin osuus maansa luonnonsuojelun kehittämisessä.

Kotimaan faunan tutkimus ja tiedon levittäminen siitä laajoihin kansalaispiireihin on kuitenkin vain osa Lönnbergin ornitologisesta toiminnasta. Laajoilla tutkimusmatkoillaan Pohjois Amerikkaan (Florida 1892—93), Aasiaan (Kaspianmerelle 1899) ja Itä-Afrikkaan (1910—11) hän kokosi laajan eksootisen eläin-, m. m. lintukokoelman, jonka hän pääasiassa itse on muokannut. Lintusystemaattikkona ja eläinmaantieteilijänä Lönnberg on kansainvälisesti tunnettu nimi. Erityisesti mainittakoon hänen arvokkaat, suppeaan ja selvään muotoon laatimansa Afrikan ja Pohjois-Amerikan linnuston (osittain muunkin eläimistön) leviämishistoriaa koskevat katsaukset („Origin of the North American Ornithic Fauna“, 1918; „The Development and Distribution of the African Fauna in Connection with Climatic Changes“, 1929).

Olavi Kalela.

Tiedonantoja. — Meddelanden.

1. **Pesiminen aikaista tänä vuonna.** — Kaikki lintujen tarkkailijat ovat varmasti tehneet ylläolevan havainnon, joka ilman muuta saa selityksensä aikaisesta kesän tulosta v. 1943. Samasta syystä esiintyy toisintopesyeitä runsaasti. Omalta osaltani haluan tuoda ilmi muutamia merkintöjä pesälöydöistä, joita työni lomassa tekemilläni retkillä olen sattunut kohtaamaan. Aikamäärä luettelossa tarkoittaa havaintopäivää, sulkumerkeissä oleva määrättyä taikka arvioitua täyden muninnan aikamäärää.

Chloris ch. chloris (L.). 3. IV. (15. IV.), H:ki, Hietaniemen hau'ausmaa, pesänteko kuusialtaan käynnissä. — 2. V. (1. V.). Sama paikka, pensasaita, 4 munaa.

Emberiza c. citrinella L. 11. V. (16. V.), Miehikkälä, Hurttala, peltokiven syrjä, 1 muna (16. V. 5 munaa).

Anthus pratensis L. 3. VII. (2. VII.), H:gin ymp. Kilon turvepehkusuo, 5 munaa. Toisintopesye?

Parus atricapillus borealis Selys. 22. V. (14. V.), H:gin ymp. Mellunkylä, 8 munaa. Lintu hautoi.

Lanius c. collurio L. 15. VI. (14. VI.), Espoo, Torsvik, pajupensas tien varressa, 6 munaa. — 22. VI. (20. VI.) H:ki, Lauttasaari, rannan marjapensas, 6 munaa. — 23. VI. (18. VI.), H:ki, Otaniemi, metsäpellon pensas, 6 munaa.